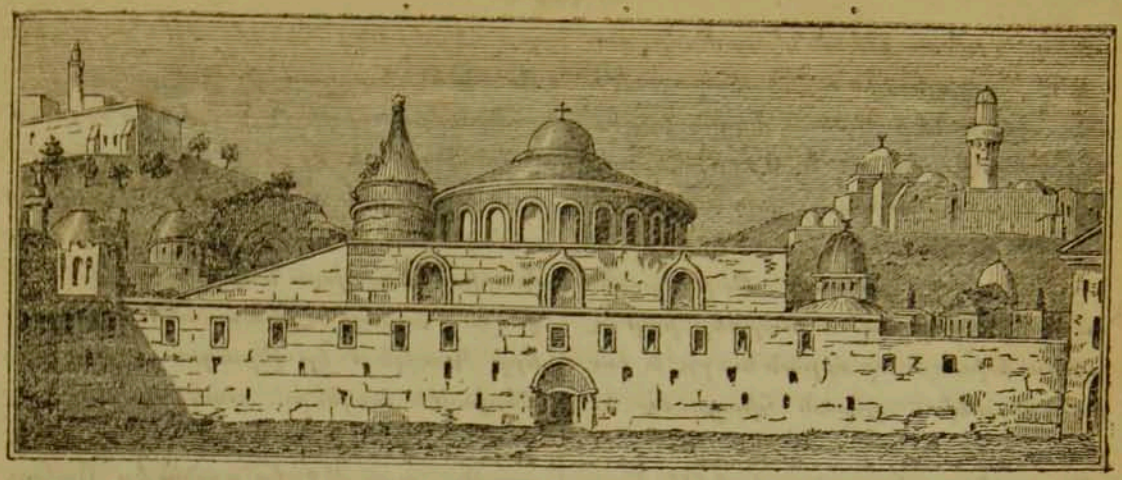

ՍԻՈՆ

Բ. ՏԱՐԻՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 9.

ԱՄՍԱԳԻՐ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30
1877.

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. ԳՐԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ԱՄԱՐԱՅԻ ԿԻՆՈՋ

Յիսուսի ամենահաւատարիմն և սիրելի աշակերտն Յովհաննէս կը պատմէ Ս. Աւետարանին մէջ Աստուածորդւոյն Յիսուսի մի տեսութիւնը եւ խօսակցութիւնը՝ Հրեից ազգէն անարգուած, նոցա հետ հաղորդակցութենէ մերժուած, անարդ և պիղծ համարուած մի խեղճ Սամարացի կնոջ հետ։

Յիսուսի սոյն արարքն բաց 'ի վերջի մասերէն, որով Յիսուս աստուածորէն կը յայտնէ կնոջ գաղանիքներն և կինը հաւատ կ'ընծայէ նորա Աստուածութեան՝ եթէ մարդ առանց ուշադրութեան և խորին մտադրութեան ընթեռնու, կը թուի իրեն մի անեշան կամ մի այնպիսի հասարակ դիպուած, որոյ նմանը շատ անգամ շատ մարդուեւս կրնայ պատահած լինիլ իւր կեանց ընթացքին մէջ. որովհետեւ շատ անգամ կրնայ պատահիլ աշխարհի մէջ, որ հարկն ու նեղութիւնը ամենամբարտաւան, մեծամիտ եւ արհամարհոտ մարդն անգամ այնքան խոնարհեցնէն, որ ստիպուի իւր արհամարհած եւ անարգած մարդէն օգնութիւն խնդրել, թէև ակամայ կամքի և մեծ դժուարութեամբ. մարդկային ակարութեան մեծ հարկի այս պահանջն՝ կրնայ այս կարծիքն յառաջ բերել Յիսուսի այն Սամարացի կնոջ հետ

digitised by A.R.A.R.@

ունեցած տեսութեան նկատմամբ, սակայն Աստուածային ամենակարողութեամբ, զոր ունէր Յիսուս լիովին իբրեւ ճշմարիտ Աստուած և Որդի Աստուծոյ, մարդկային մտաց այս ենթադրութիւնն կը ցրի իսպառ և կ'ոչնչանայ, որուն կը յաջորդէ մի բոլորովին տարբեր զգացում և տարբեր խորհրդածութիւն և որ որքան նուրբ և խորազնին լինի, այնքան հիացումն եւ բերկրախառն զարմանք կը պատճառէ մարդոյ հոգւոյն. արդարև եթէ մարդ ուշադրութեամբ ընթեռնու եւ մտադրութեամբ իմաստասիրէ Յիսուսի այն ամենապարզ արարքը՝ սքանչանալով կը տեսնէ անոր մէջ նորա պարզութեան և սովորականութեան հետ միասին մի այնպիսի վսեմութիւն և բարձրութիւն, որոյ վերայ մարդոյ միտքը կը զեղանի և հոգին կը բերկրի անպատում հիացմամբ. որովհետև Աստուծոյ Որդւոյն այն արարքն գիպուածի արդիւնք կամ մի աննպատակ գործ չէ, այլ կանխատեսութեամբ և յատուկ նպատակաւ գործուած նշանաւոր իրողութիւն է. որոյ մէջ այնպիսի մեծ խորհուրդներ, վսեմ զգացումներ եւ բարձր նպատակներ կը պարունակին, զորս արժան է որ ամէն մարդ, և նա մանաւանդ Քրիստոնեայ մարդ՝ գիտնայ և իմանայ. ուստի եւ արժան է որ այն փոքրիկ եւ պարզ պատմական դէպքն առարկայ լինի մեր ուշադրութեան և խորհրդածութեան որքան որ կրնայ թափանցել մեր մտաց տեսութիւնն և որքան որ կրնայ զօրել մեր հոգւոյ լոյսն. և որպէս զի մեր սիրելի ընթերցող հայք և եղբարք կարող լինին աւելի լաւ հասկանալ և ուշադրութեամբ 'ի միտ առնուլ, հարկ կը համարիմք նախ կրկնել տալ նոյն համառօտ պատմութիւնը իւր մանրամասնութեամբ և պարզութեամբ. զոր հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ Սուրբ Աւետարանիչն Յովհաննէս.

Աստուածորդին Յիսուս, որ երբեմն քարոզելով և երբեմն եւս հալածական քշուելով Հրէաստանի մէջ աստանդական կը թափառէր, մի օր եւս փարիսեցւոց վատ նախանձէն խուսափելու համար Հրէաստանը թողլով՝ երբ Գալիլեա կը վերադառնար, Սամարիայէն անցնելու ատեն կը հանդիպի նորա Սիւքար անուանեալ մէկ քաղաքին, որոյ մէջ կը գտնուէր Յակոբ նահապետի փորած ջրհորներէն մին. կը կարծուի թէ նոյն ճանապարհորդութիւնը ամառան եղանակի մէջ, օրուան վեցերորդ ժամուն լինելով՝ Յիսուս, որ միշտ հետի կը ճանապարհորդէր, իբրեւ մարդ՝ յոգնած և վաստակաբեկ եւ արեգական միջօրեայ ճառագայթից հրատապ ջերմութենէն նեղուելով, մի քիչ յոգնութիւն առնլու եւ զովանալու համար, կը նստի այն ջրհորի մօտ փոքր ինչ հանգչելու մտօք. մի և նոյն ժամանակ նոյն քաղաքի բնակիչներէն կին մը կուգայ նոյն աղբերէն ջուր հանելու՝ անշուշտ իւր տան համար. այս միջոցին Յիսուս, որ մինակ էր անդ, (որովհետեւ իւր աշակերտներն քաղցած լինելով՝ գնացած էին նոյն քաղաքէն կերակուր գնելու) կը խնդրէ այն կնոջմէն, որ իւր քաշած ջրէն իրեն եւս խմել տայ. կինը նկատելով որ խնդրողն մի Հրէայ է, զարմանալով նորա խնդրոյն վերայ՝ կը պատասխանէ թէ՝ Դու որ Հրէայ ես՝ ինչպէս ինձմէ ջուր կը խնդրես՝ Սամարացի կնիկէ մը. որովհետեւ Հրեայք Սամարացւոց հետ յարաբերութիւն չէին մտներ. Յիսուս առանց նորա այն իրաւացի զարմանաց որ և է բացատրութիւն տալու՝ մի բոլորովին տարբեր պատասխան կը տայ թէ՝ եթէ գիտնայիր դու Աստուծոյ պարգեւնե-

digitised by A.R.A.R.@

րը և ճանաչէիր թէ ով է քեզմէ ջուր խնդրողը, անշուշտ դու անորմէ կը խնդրէիր և նա կը տայր քեզ կենդանի ջուրը. պարզամիտ և ռամիկ կինն առանց բան մը իմանալու իր խնդրամատոյց ուղեւորի այս աւելի զարմանալի պատասխանէն և ևս զարմացած՝ կ'ըսէ. Տէր, ջրհորը խոր է և դու դոյլ անգամ չունիս. ուստի ուրեմն պիտի կարողանաս կենդանի ջուր տալ ինձ. միթէ դու մեր հայր Յակոբէն մեծ մէկն ես՝ որ այս ջրհորը մեզ թողուց. ուրկէ թէ ինք խմեց և թէ իր որդիքն ու խաշինքը. Յիսուս առանց իր խօսակցութեան եղանակը փոխելու՝ կարծես և եւս զարմանք պատճառելու մօք արդէն զարմանահար խեղճ կնոջ կը պատասխանէ մի և նոյն մթին բայց վստահ լեզուով թէ՝ ամէն ով որ այդ ջրէն կը խմէ կրկին անգամ կը ծարաւի. իսկ այն որ իմ տուած ջրէս խմէ, յաւիտեան չը պիտի ծարաւի. այլ այն ջուրը զոր ես անոր պիտի տամ, պիտի լինի անոր համար յաւիտենական կենաց մէջ բղխած ջրոյ աղբիւր. կինը անշուշտ դարձեալ առանց բան մը իմանալու Յիսուսի խօսքերէն, միայն նկատելով որ նա կենաց դիւրութեան համար մի լաւ բան կը խոստանայ կը պատասխանէ՝ Տէր տուր ինձ այդ ջրէն, որ այլ եւս չը ծարաւիմ և ամէն օր այս տեղէն ջուր տանելու աշխատութենէն ազատուիմ. ուրուն կը պատասխանէ Յիսուս՝ թէ գնա քու այրդ աստ կոչէ. կինը կը ստէ ըսելով՝ թէ ես այր չունիմ. իսկ Յիսուս յանդիմանական կերպիւ կը պատասխանէ թէ ուղիղ ասացիր, թէ ես այր չունիմ. որովհետեւ հինգ հատ այր փոխած ես և այժմեան ունեցածդ քուկդ չէ, այսինքն ապօրինի է. կինը եւս առաւել զարմանալով այս անծանօթ մարդոյն իւր գաղտնեացը վերահասու լինելուն վերայ, կը կարծէ թէ Յիսուս մարգարէ մը եղած լինի. ուստի հաւատոյ մասին իւր մի տարակոյսը փարատելու համար կ'ասէ Յիսուսին, թէ մեր Հայրերն այս լերանց վերայ երկրպագութիւն կ'ընէին. իսկ դուք կ'ասէք թէ՝ միայն Երուսաղէմն է՝ ուր արժան է երկրպագութիւն ընել. որուն պատասխանելով Յիսուս՝ կ'ասէ թէ ով կին, հաւատա ինձ, որ ժամանակ պիտի գայ, ուր ոչ այն լերանց եւ ոչ Երուսաղէմի մէջ պիտի երկրպագանեն Հօր. դուք կ'երկրպագէք անոր՝ զոր չէք ճանաչեր. իսկ մենք կ'երկրպագեմք անոր, զոր կը ճանաչենք. սակայն պիտի գայ ժամանակ և այժմ իսկ է՝ ուր ճշմարիտ երկրպագուներն պիտի երկրպագանեն Հօր՝ հոգւով եւ ճշմարտութեամբ, որովհետեւ Հայրն ալ այնպիսի երկրպագողներ կը խնդրէ իրեն. Աստուած հոգի է և անոր երկրպագողները պէտք է հոգւով եւ ճշմարտութեամբ երկրպագանեն, եւ այլն.

Սրբազան Աւետարանիչն սոյն համառօտ տրամախօսութեան պատմութիւնը աւարտելէ զկնի՝ կը յայտնէ թէ. այս միջոցին Յիսուսի աշակերտները վրայ գալով, կը զարմանան՝ երբ կը տեսնեն Յիսուսի մի այնպիսի կնոջ հետ խօսիլը.

Սոյն համառօտ պատմութիւնը իւր նոյնութեամբ աստ կրկնելէն զկնի, այժմ պիտի սկսինք սորա բարոյական նպատակի և իմաստին վրայ մեր տեսութիւնը յառաջ բերել, և որպէս զի աւելի պարզ եւ դիւրըմբռնելի լինի՝ աւելի պատշաճ կը համարինք զայն մասանց վերածելով, հետզհետէ իւրաքանչիւրի վրայ ընել մեր տեսութիւնը. ուստի հետեւեալ կերպիւ կը բաժնենք.

Ա. Յիսուսի ջուր խնդրելու նպատակը և կնոջ զարմանք յայտնելու պատ-

digitised by A.R.A.R.@

ճառը . Բ . կնոջ առելը և Յիսուսի նորա գաղտնիքը յայտնելը . Գ . կնոջ հաւատքը եւ աղօթատեղւոյ մասին առ Քրիստոս ուղղած հարցումը . Դ . առ այս Յիսուսի տուած բացատրութիւնը և իւր Աստուածութեան յայտնութիւնը առ կինն . Ե . Յիսուսի աշակերտաց զարմանքը սոյն տեսութեան վրայ ։

(Շարունակելի .)

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԱՂԷՏՆԵՐ

Կարելի է թէ ընթերցողք կարծեն , որ ներկայ պատերազմի տխուր հետեւանաց վրայ պիտի խօսիմք , որոց ենթարկուած է համայն Թուրքիա . բայց մեք այդ առօրեայ պատերազմէն աւելի սոսկալի մի պատերազմ պիտի ցուցնեմք , որ քան զառաջինն աղէտալի է , քան զառաջինն աւերիչ եւ քանդիչ ։ Այս պատերազմը ժողովրդեան տգիտութիւնն է , որ աղբիւր է բարոյական և նիւթական ամէն աղէտից եւ ամէն թշուառութեանց ։ Առաջնոյն մէջ՝ դեմերնիս թշնամի մի կայ , որ մեր իրաւանց , մեր հայրենեաց և ազատութեան կը սպառնայ . որով մեք իբրեւ զաւակ երկրին , իբրեւ իրաւանց տէր և իբրեւ մարդ՝ ազատութեան սիրահար , կը ստիպուիմք զէնք առնուլ և թշնամւոյն դիմադրաւել , կամ յաղթահարել եւ կամ նահատակիլ ազատութեան, իրաւանց և հայրենեաց եռոտանեայ սեղանին վրայ . իսկ երկրորդին մէջ մեք եմք մեր թշնամին , մեք մեր անձին դէմ կ'օգորիմք , մեր իրաւունքը մեր վատ ու եսական կրից կը զոհեմք . մեր մանկութոյն բարոյական և նիւթական հացը անոր ձեռքէն ու բերնէն կը խլեմք . վերջապէս կը զոհեմք զմեզ , կը զոհեմք ընտանիքը և կը զոհեմք մատաղ սերնդեան ապագայն առանց սոսկալու անիծից այն շանթերէն , որով ապագայն զմեզ պիտի հարուածէ , նախատանաց այն սեւ դրօշմներէն , որք մեր ճակատը պիտի դրոշմուորեն իբր յաւիտենական դատապարտութիւն ։

Այս օրինակ մի պատերազմ, որ մեր ազգին նման ազգերու քաղաքական պատերազմէ կը համարուի, շատ պատճառներէ յառաջ կը գայ , բայց ամենամեծ պատճառ համարուած է մեր ազգին համար Առաջնորդական ընտիր ըսուածը ։ Կարելի է ըսել, որ վերջին տարիներուս մէջ մի գաւառ չը մնաց ազատ այս աղգաշնաս խնդրոյն հետեւանքներէն . գաւառ չըմնաց, ուր համասեռ, համայրիւն և համազգի եղբարք՝ իբրեւ գարաւոր արեանարբու թշնամիներ զիրար նախատած , զիրար մրոտած , միմեանց պատիւը , իրաւունքը ոտնակոխ ըրած չըլլան ։ Ուստի՞ յառաջ կը գան այս ամէն չարիքները . - Առաջնորդի մը փոփոխութենէն ։ Առաջնորդք մեծ մասամբ իբրեւ անձնարած հովիւներ՝ երբ գաւառի մը հասարակութեան հովիւ կամ տեսուչ կը կարգուին , փոխանակ ըստ կոչման եւ պարտաւորութեան՝ ժողովուրդը մի եւ նոյն հայրական սիրով և համակրութեամբ սիրելու , խտիրներ կը դնեն . զանոնք , որք աւելի յոյս կը տան իրենց փորն ու քսակը լեցնելու , կը խնկարկեն և անոնց կամարար գործիներն կ'ըլլան . հասարակ ժողովուրդը կը նեղուի եւ կը տառապի , փոյթերնին չէ . ժողովուրդը կ'ողբայ , կ'արտասուէ , անոնց սրտին վրայ կաթիլ մը չիյնար . եւ

digitised by A.R.A.R.@